

De zichtlijn Kopje van Bloemendaal – Grote Kerk in het Stedenbouwkundig Plan WR1

In de Bloemendaalse structuurvisie wordt veel waarde gehecht aan zichtlijnen.¹ In deze casus is ze zichtlijn Kopje van Bloemendaal – Grote Kerk van belang, omdat deze bijna recht over de locatie WR1 loopt. Terwijl de structuurvisie drie bladzijden aan zichtlijnen besteedt, heeft de opsteller van het Stedenbouwkundig plan aan weinig regels genoeg.² Het is toch vooral het beeldmateriaal dat ons moet overtuigen. De tekst op blz. 16 van het SP wordt gesierd door een foto die genomen is vanuit de uitkijktoren op Het Kopje. Het is een “artistieke” foto, genomen uit een verrassend laag standpunt. Doordat de positie van de fotograaf jammer genoeg niet ideaal is, leidt dit in combinatie met het lage standpunt tot weinig meer dan een kijkje op de boomtoppen.

De schematische schets lijkt ons meer informatie te kunnen verschaffen. Deze suggereert dat wij vanaf Het Kopje in een horizontale en rechte lijn naar het dak van de Grote Kerk kunnen kijken. Doordat wij al op de voorgaande bladzijde de boodschap hebben meegekregen dat de bomen veel van het zicht weghalen, moeten we begrijpen waarom dat zo is. Geruststellend lezen we in de tekst: “Bij het zicht op de massa van de Grote Kerk blijven de toren en de kap bij uitstek behouden.”

Maar klopt dat allemaal? Nee! Foto’s van de Grote Kerk, genomen vanaf Het Kopje tonen aan dat er een veel groter zichtveld is. Dit doet vrezen dat er wel meer niet klopt en dat het geenszins zeker is dat de zichtlijn niet wordt aangetast als er een toren van 20 meter op WR1 komt te staan!

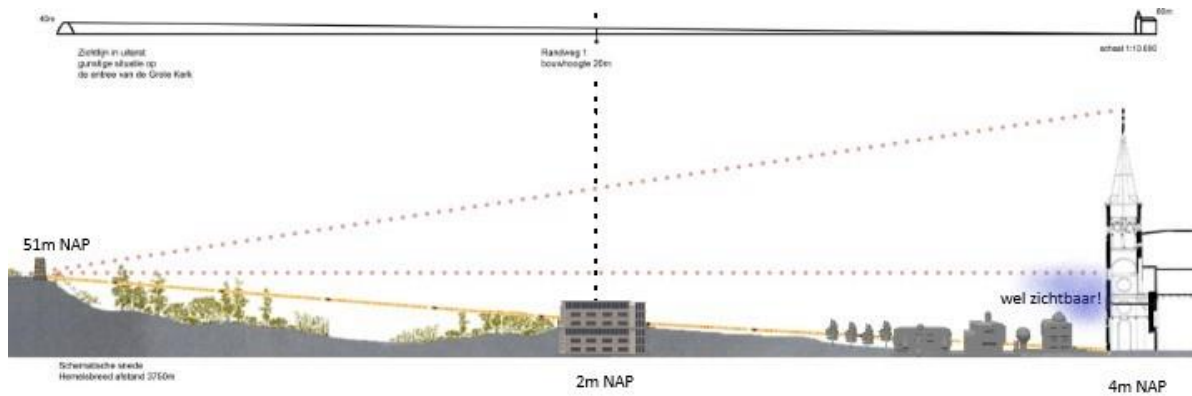


Foto vanaf Het Kopje genomen

¹ Structuurvisie, blz. 26-28.

² Stedenbouwkundig Plan & Beeldkwaliteitplan 28 juli 2020, blz.16,17.

Tegenover de fantasie van het Stedenbouwkundig Plan kunnen wij onze eigen variant zetten. Net zo onbetrouwbaar, maar waarschijnlijk dichterbij de waarheid!



Het college van B&W neemt genoegen met de “schematische snede”, een schets zoals deze door de ontwikkelaar gepresenteerd wordt.³ Een simpel tekeningetje, dat aantoonbaar een aantal fouten bevat, wordt geaccepteerd als bewijs. Men zou verwachten dat het college hogere eisen zou stellen als het gaat om het beschermen van de voor Bloemendalers bekendste zichtlijn!

Het stedenbouwkundig plan voor WR1 legt de nadruk op de waarneembaarheid van een deel van de Grote Kerk, getuige het eerder vermelde citaat : “Bij het zicht op de massa van de Grote Kerk blijven de toren en de kap bij uitstek behouden.” Dit is een ernstige verschraving van het begrip zichtlijn. Bij een zichtlijn gaat het immers niet alleen om wat er in de verte te zien is of “het panorama” waarover de tekst in het SP spreekt, maar om alles wat op die lijn waar te nemen is, in dit geval vooral de geologie en de historie van het landschap. Het behouden van de zichtlijn betekent het wegnemen en voorkomen van elementen die deze waarneming verstoren.

Toen in 2009 het Haarlemse college voorstellen deed om hoge gebouwen te realiseren aan het aan de andere kant van het spoor gelegen Badmintonpad, letterlijk op een steenworp afstand van WR1, werd dat door de raad niet geaccepteerd. Er waren meerdere bezwaren, waaronder de aantasting van de zichtlijn Het Kopje - Grote Kerk. Het college stelde voor om het hoogste gebouw, een woontoren, te verlagen naar 22 meter. Ook dat werd nog als te hoog gezien. Uiteindelijk kreeg het hoogste gebouw in de regels van het bestemmingsplan een maximale hoogte van 14 meter. Ook de hoogte van de andere gebouwen werd naar beneden vastgesteld.

Samenvattend:

Het Stedenbouwkundig Plan verschaft weinig duidelijkheid via de tekst en geeft een aantoonbaar onjuist beeld van de zichtlijn Kopje – Grote Kerk. Het is zeker niet ondenkbaar dat een gebouw van 20 meter hoog nog tientallen jaren storend aanwezig zou kunnen zijn in de zichtlijn. De gemeente Haarlem heeft in 2009 de zichtlijn gerespecteerd, Bloemendaal dreigt nu het tegenovergestelde te doen.

³ Raadsvoorstel Stedenbouwkundig Plan Westelijke Randweg 1, blz. 4.